

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3SŽi/46/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013201572
Dátum vydania rozhodnutia:	06.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6013201572.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a zo sudcov JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci žalobcu: OLEXOVA VASILISIN, s.r.o., IČO: 36 820 059, Gorkého 6, Bratislava, proti žalovanému: Krajský súd v Banskej Bystrici, Skuteckého 7, Banská Bystrica, za účasti: Mgr. F. F., C. právne zastúpený: OLEXOVA VASILISIN, s.r.o., Gorkého 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr. 3090/13 zo dňa 08. augusta 2013, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/299/2013-66 zo dňa 24. septembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/299/2013-66 zo dňa 24. septembra 2014 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr. 3090/13 zo dňa 08.08.2013, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie Okresného súdu Zvolen č. 50/13/S zo dňa 13.06.2013. Týmto prvostupňovým správnym rozhodnutím nebolo vyhovieť žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“). Žiadateľ v žiadosti o sprístupnenie informácie požadoval zoznam všetkých súdnych konaní, ktoré súčasne spĺňajú nasledovné kritériá:

- ide o sporové konania
- boli/sú aspoň čiastočne vedené na Okresnom súde Zvolen
- žalobcu zastupuje advokátska kancelária Ulianko & Holčík, s.r.o.

- Okresný súd Zvolen nie je všeobecným súdom žalovaného podľa § 85 O.s.p. (t.j. žalovaný nemá bydlisko/sídlo v obvode Okresného súdu Zvolen.

Z takto vybratých konaní požadujeme výstup nasledovných údajov:

- spisová značka konania
- meno sudcu
- informácia, či vec bola z dôvodu miestnej príslušnosti postúpená na iný súd alebo nie.

Výstup údajov žiadal doručiť v digitálnej forme na e-mailovú adresu, z ktorej bola žiadosť o poskytnutie informácie odoslaná.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že naďalej trvá na svojom právnom názore vyjadrenom v uznesení č. k. 23S/299/2013-31 zo dňa 29.01.2014, podľa ktorého žalobu v danom prípade podala neoprávnená osoba. Krajský súd ďalej uviedol, že súd nie je štátnym orgánom, ktorému štát zveril právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, preto jeho činnosť nemožno kontrolovať podľa zákona č. 211/2000 Z.z. V danom prípade preto neprichádza do úvahy, aby súd rozhodoval ako orgán verejnej správy o poskytnutí informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z., lebo by tým bol narušený ústavný princíp trojdelenia štátnej moci. Vzhľadom na špecifické postavenie súdov v rámci zákonodarnej, výkonnej moci a vzhľadom na úlohy a funkcie súdov, nie sú preto súdy povinné osoby podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. Súdy môžu byť povinnou osobou podľa § 2 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z., podľa ktorého osobitný zákon môže ustanoviť povinnosť sprístupňovať informácie aj inej právnickej alebo fyzickej osobe. Týmto osobitným zákonom je zákon č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z.z.“) a v zmysle § 82a stanovuje povinnosť súdov zverejňovať súdne rozhodnutia na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR a § 82 ods. 5 zároveň stanovuje povinnosť sprístupňovať všetky súdne rozhodnutia na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Krajský súd poukázal na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. a uviedol, že z okruhu otázok, ohľadom ktorých žiadal žiadateľ o poskytnutie informácie, sa údaj o tom, či bola vec z dôvodu miestnej príslušnosti postúpená na iný súd alebo nie, považuje za informáciu o rozhodovacej činnosti súdu, takúto informáciu súd nie je povinný poskytnúť. Ohľadom ostatných požadovaných informácií krajský súd uviedol, že o nich okresný súd nevedie osobitnú evidenciu, a preto by musel takéto informácie vytvárať. Sprístupnenie takýchto informácií môže povinná osoba odmietnuť z dôvodu, že ich nemá k dispozícii. Žiadateľ v danom prípade požadoval od Okresného súdu Zvolen informáciu, ktorá by kvalifikovaným spôsobom spracovania informácií predstavovala vytvorenie kvalitatívne novej informácie. Na záver krajský súd podotkol, že požadované informácie, konkrétne o všetkých sporových konaniach, v ktorých žalobcu zastupuje advokátska kancelária Ulianko & Holčík, s.r.o. sú už na hranici zneužitia práva, keďže táto advokátska kancelária vykonáva advokátsku činnosť už viac ako desať rokov.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca včas odvolanie. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/299/2013-66 zo dňa 24.09.2014 zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného č. Spr. 3090/13 zo dňa 08.08.2013 a prvostupňové rozhodnutie č. Spr. 50/13/S zo dňa 13.06.2013 zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie. Domáhal sa toho, aby mu Okresný súd Zvolen sprístupnil požadované informácie vo vymedzenom rozsahu. Zároveň si na náhradu uplatnil trovy konania vo výške 217,40 €. V dôvodoch odvolania poukázal na tvrdenie súdu, že žiadateľom je F. F. a že žalobca OLEXOVA VASILISIN s.r.o. nie je aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 4Sž/6/2014 zo dňa 05.08.2014 uviedol, že pokiaľ osoba, ktorá podala žalobu, nebola žiadateľom informácií, ale označila žiadateľa informácií za účastníka odvolacieho administratívneho konania, má sa súd spravovať § 250i ods. 3 O.s.p. a teda má prihliadať len na tie vady konania, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia.

K záveru prvostupňového súdu, že žalovaný nie je povinná osoba podľa § 2 zákona č. 211/2000 Z.z., a preto nebol povinný sprístupniť požadované informácie žalobca uviedol, že žalovaný je povinná osoba podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z., pretože je štátnym orgánom. Žalobca poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3SŽi/28/2013 zo dňa 11.02.2014, kde bolo žalobnému návrhu vecne vyhovie.

Žalobca v podanej žalobe zdôvodnil, že povinná osoba má informácie k dispozícii a narába s nimi (§ 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z.). Jednotlivé informácie o bydlisku, resp. sídle a existencii/neexistencii aktu postúpenia mala povinná osoba v čase žiadosti k dispozícii. Podľa judikatúry ťažkosti s vyhľadávaním a ani vyhľadávanie a zhromažďovanie informácií z oddelených zdrojov (spisov) neznamenať vytváranie nových informácií. K porušeniu § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. žalobca uviedol, že účelom tejto výnimky je ochrana pred zasahovaním do rozhodovacej authority. Tento cieľ nie je naplnený, ak sú žiadané informácie, ktorých akékoľvek použitie nemôže ovplyvniť úvahu a rozhodovací proces sudcu a takýmito informáciami sú aj požadované informácie v tejto veci. Ad absurdum by na základe tejto výnimky nemuseli súdy poskytnúť žiadne informácie, keďže sa týkajú rozhodovacej činnosti, a preto je potrebné dodržať účel (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 255/2010 zo dňa 30.06.2011). Žalobca taktiež namietal, že žalovaný ako odvolací správny orgán sa nevysporiadal s dôvodmi odvolania a len odkázal, že sa stotožňuje s názorom prvostupňového správneho orgánu. V odvolaní boli pritom uvedené nové argumenty, ktoré popierali argumenty prvostupňového správneho orgánu. Žalovaný správny orgán tak konal arbitrárne, keď len zopakoval závery z prvostupňového správneho konania.

Žalobca tiež poukázal na to, že vo veci ide o oprávnené využitie práva na informácie. Žalobca požadoval informácie najefektívnejšie ako bolo možné. Žalovaný mohol žalobcu informovať o ťažkostiach so sprístupnením a dohodnúť výkon práva. Žalobca sa nebránil osobnému prevzatíu informácií alebo pomoci pri sprístupnení. Podobne nič nenúti súd posudzovať požiadavku a priori za neoprávnenú, najmä nie v akomkoľvek rozsahu a už vôbec nie, ak nepredkladá žiadne dôkazy. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie je dlhodobo postavená na tom, že uplatnenie nároku voči štátu možno považovať za akt zneužívania, len ak sú predložené priame dôkazy o úmysle zneužívať a nesporné objektívne skutočnosti to podporujúce (napr. SD EÚ vo veci C-504/10).

III.

Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že za informáciu možno považovať každé oznámenie obohacujúce vedomie príjemcu alebo akýkoľvek energetický či hmotný prejav, ktorý môže mať zmysel buď pre toho, kto oznamuje, alebo pre toho, kto oznamovanie prijíma. Zo znenia zákona č. 211/2000 Z.z. nemožno vyvodzovať to, že informáciou by malo byť aj spracovanie údajov do inej formy ako je tá, v ktorej sa nachádzajú alebo spracovanie údajov podľa požiadaviek toho, kto o poskytnutie informácie žiada. K uvedenému názoru sa priklonil Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 23S/92/2011 zo dňa 28.03.2012, ktoré bolo potvrdené rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2SŽi/6/2012 zo dňa 21.11.2012. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2SŽo/190/2008 zo dňa 27.05.2009. Žalovaný uviedol, že žiadosť o poskytnutie informácie má za cieľ sprístupniť verejnosti jej neznáme údaje vo veciach verejných a neslúži na flagrantné zneužívanie práva, za účelom získať informácie, na ktoré sa zákon č. 211/2000 Z.z. nevzťahuje, ani na šikanózný výkon práva za účelom neprimerane personálne a technicky zaťažiť pri spracovaní informácií povinnú osobu. Žalovaný sa stotožnil so záverom krajského súdu, že súd nemá postavenie povinnej osoby podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z., ale súdy môžu byť povinnou osobou pre sprístupňovanie informácií len podľa § 2 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. a aj to len v rozsahu povinností určených osobitným zákonom č. 757/2004 Z.z.

IV.

Najvyšší soud Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z obsahu administratívneho spisu senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zistil, že dňa 10.06.2013 bola Okresnému súdu Zvolen elektronickou formou doručená žiadosť oprávnenej osoby o sprístupnenie informácií, špecifikovaných v časti I. tohto rozsudku. Ako žiadateľ o sprístupnenie informácií bol označený Mgr. F. F., OLEXOVA VASILISIN s.r.o., advokátska kancelária, Dunajská 18, Bratislava a žiadateľ požadoval informácie zaslať na e-mailovú adresu, z ktorej bola žiadosť odoslaná, a teda margetin@ovlegal.sk. Správny orgán prvého stupňa mu požadované informácie nesprístupnil. V rozhodnutí č. Spr. 50/13/S zo dňa 13.06.2013 uviedol, že ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. upravuje obmedzenie prístupu k informáciám, pokiaľ sa týkajú rozhodovacej činnosti súdu. Jedinou prípustnou výnimkou, ktorú zákon v tomto smere pripúšťa, je informácia o rozhodnutí alebo výsledku konania a aj to len za predpokladu, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. Zákon teda neobmedzuje sprístupnenie takých informácií, ktoré sa týkajú konkrétneho žiadaného rozhodnutia alebo výsledku konkrétneho špecifikovaného konania (ktoré je už žiadateľom identifikované v jeho žiadosti, a to minimálne údajmi o účastníkoch, spisovej značke a predmete sporu), nie však informácií, ktorých obsahom je samotná existencia určitého konania. Informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdu sú obsiahnuté v súdnom spise. Zákon č. 211/2000 Z.z. nerozlišuje medzi evidenčnými informáciami týkajúcimi sa rozhodovacej činnosti ani kvalitatívne nerozdeľuje informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdu okrem informácií o rozhodnutí alebo o výsledku konania. Taxatívne výnimky z tohto pravidla ustanovuje § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. Informácie, ktoré požadoval sprístupniť žiadateľ sú informáciami, ktoré obsahuje súdny spis a ako také sa nepochybne týkajú rozhodovacej činnosti súdu. Zákon č. 211/2000 Z.z. neukladá povinnej osobe povinnosť vytvárať za základe žiadosti žiadateľa informácie, ktoré v momente žiadosti neexistujú. Povinná osoba nie je povinná spracovávať už existujúce informácie takým spôsobom, že sa z nich po spracovaní stanú kvalitatívne odlišné, resp. nové informácie (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Sžo/190/2008 zo dňa 27.05.2009, sp. zn. 3SŽi/8/2009 zo dňa 18.02.2010).

V odvolaní podanom v správnom konaní žiadateľ uviedol, že všetky informácie, ktoré požadoval mala povinná osoba k dispozícii, len ich nemala zhromaždené v takej forme, ako to požadoval žiadateľ. Povinná osoba má k dispozícii informácie, ktoré konania vedie, ktoré z týchto konaní sú sporové (z typu registra), v ktorých z týchto konaní zastupuje žalobcu konkrétny zástupca (zo spisov alebo z korešpondencie), v ktorých z týchto konaní nie je dodržaný všeobecný súd žalovaného (z evidencie účastníkov), aké majú spisové značky a sudcu (z evidencie konaní) a ako bola vybavená miestna nepríslušnosť (zo spisov). Pri uvedenej postupnosti sa výber len za pomoci mechanického spracovania rýchlo zúži na požadované informácie. Podľa ustálenej judikatúry za vytváranie nových informácií nemožno považovať vyhľadávanie a zhromažďovanie zhodného typu informácií z oddelených zdrojov u povinnej osoby (napr. rozsudok NSS ČR sp. zn. 4As/57/2007, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7S/33/2009). Obmedzenie sprístupnenia podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. sa nemá vzťahovať typovo napr. na štatistické údaje súvisiace s rozhodovaním konkrétnych sudcov, informácie či bol podaný návrh na začatie konania, ktorému sudcovi bol pridelený a aká je spisová značka (napr. § 5 ods. 3 Inštrukcie MS ČR M - 1827/1999 k rovnakému obmedzeniu alebo Korbel, F. a kol.: Právo na informace. Komentář. Praha: Linde Praha, a.s., 2004, str. 89), keďže sú to otázky uzavreté. Na otázku miestnej príslušnosti sa v sporových konaniach vzťahuje koncentrácia podľa § 105 ods. 1 O.s.p., tzn. že od určitého momentu je ďalšie rozhodovanie o tejto otázke vylúčené. Požadované informácie sa tak podľa žiadateľovho názoru netýkajú rozhodovacej činnosti tak, ako to predpokladá ústavno-konformný výklad zákona č. 211/2000 Z.z.

Odvolací správny orgán rozhodnutím č. Spr. 3090/13 zo dňa 08.08.2013 napadnuté prvostupňové

rozhodnutie potvrdil a uviedol, že zo žiadosti oprávnenej osoby vyplýva, že požadované informácie sa netýkajú činnosti okresného súdu, ale sa viažu na činnosť súkromnoprávnej osoby a výkonu jej podnikateľskej činnosti a týkajú sa účastníka konania, ktorý sa v konaní pred súdom nechá zastúpiť označenou advokátskou kanceláriou. Žiadateľ explicitne požiadal informácie, ktoré sa týkajú zastupovania dotknutou advokátskou kanceláriou. Odvolací správny orgán sa stotožnil s argumentáciou prvostupňového správneho orgánu, že povinná osoba požadované údaje nemá k dispozícii. Poukázal tiež na pojem „sporové konania“, ktorý je len pojmom právnej teórie, pričom najmä vymedzenie konaní, ktoré patria do tzv. nesporových konaní je v teórii civilného procesného práva diskutabilné. Otázka miestnej príslušnosti je vecou právneho posúdenia zákonného sudcu a skutočnosť, či bola vec postúpená je možné zisťovať len ako novú informáciu a vytvárať ju, pretože súd takouto informáciou z dostupnej evidencie nedisponuje. V druhostupňovom správnom rozhodnutí bol ako žiadateľ označená právnická osoba: OLEXOVA VASILISIN s.r.o., advokátska kancelária.

Podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní okrem informácie, ktorá sa sprístupňuje podľa osobitného predpisu, rozhodnutia policajta v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dielu Trestného poriadku a informácie o vznesení obvinenia vrátane opisu skutku, ak ich sprístupnenie nezakazuje zákon alebo ak ich sprístupnenie neohrozuje práva a právom chránené záujmy.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len "povinné osoby") sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. osobitný zákon môže ustanoviť povinnosť sprístupňovať informácie aj inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe. 3) napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 149/1975 Zb. o archívnictve v znení neskorších predpisov.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

V prvom rade je potrebné posúdiť otázku postavenia súdu v konaniach o poskytnutí informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, že súd nie je povinnou osobou podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. Uviedol, že súd nie je štátnym orgánom, ktorému štát zveril právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, preto jeho činnosť nemožno kontrolovať podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Tiež uviedol, že súdy môžu byť povinnou osobou pre sprístupňovanie informácií podľa § 2 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z., podľa ktorého môže osobitný zákon ustanoviť povinnosť sprístupňovať informácie aj inej právnickej alebo fyzickej osobe. Týmto osobitným zákonom je zákon č. 757/2004 Z.z.

S uvedeným záverom krajského súdu sa nie je možné celkom stotožniť najmä s ohľadom na čl. 26 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), v zmysle ktorého majú orgány verejnej moci povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti. Krajský súd vykonal v predmetnej veci len jazykový výklad bez zohľadnenia ústavnej konformnosti. Medzi orgány verejnej moci možno zaradiť orgány moci zákonodarnej, výkonnej a súdnej. Zákon č. 211/2000 Z.z. vo svojom ustanovení § 2 bližšie špecifikuje okruh povinných osôb. Z ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. možno vymedziť nasledovný okruh povinných osôb:

A. štátne orgány, obce, vyššie územné celky,

B. ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto

ich rozhodovacej činnosti.

Dôvetok „ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy“, ktorý krajský súd vyhodnotil, že sa vzťahuje aj na skupinu povinných osôb uvedených v bode A. je možné aplikovať len pri povinných osobách uvedených v bode B. Z toho vyplýva, že špecifikácia povinných osôb z hľadiska ich právomoci rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb verejnej správy sa vzťahuje len na vymedzené právnické a fyzické osoby. Táto špecifikácia sa netýka štátnych orgánov, obcí a vyšších územných celkov. Rovnako aj znenie dôvetku „a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti“ môže v praxi vyvolávať aplikačné problémy. K uvedenému možno poukázať na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 236/06 zo dňa 28.06.2007: „všetky povinné osoby vyplývajúce z ustanovenia § 2 ods. 1, 2 a 3 zákona o slobode informácií majú v zásade ratione materiae plnú informačnú povinnosť v rozsahu svojej činnosti. Jedinou výnimkou sú právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií, pretože rozsah informačnej povinnosti týchto subjektov je ratione materiae vymedzený tak, že sa týka iba ich rozhodovacej činnosti, nie teda celej činnosti. (...) Podľa názoru ústavného súdu treba vychádzať predovšetkým z charakteristických znakov, ktoré sú príznačné pre orgány verejnej moci. Ako to už bolo uvedené, ide o náplň ich činnosti, hospodárenie s verejnými financiami, resp. nakladanie s majetkom štátu alebo obce a príslušnosť do oblastí verejného alebo súkromného práva. Z uvedeného pohľadu štátne orgány, obce (§ 2 ods. 1 zákona o slobode informácií) a právnické osoby zriadené zákonom (§ 2 ods. 2 zákona o slobode informácií) sa vyznačujú spravidla všetkými tromi už uvedenými charakteristickými znakmi. Realizujú totiž práva a povinnosti verejnej moci, hospodária s verejnými financiami, resp. nakladajú s majetkom štátu alebo obcí a boli kreované zákonmi, resp. na základe zákonov, ktoré patria do oblastí verejného práva. (...) Hospodárenie s verejnými financiami a štátnym, resp. obecným majetkom zakladá verejný záujem na transparentnosti fungovania takéhoto subjektu kvôli možnosti verejnej kontroly zo strany občanov a posilneniu dôvery občanov v zákonné nakladanie s verejnými prostriedkami a majetkom. Napokon je podstatné, že takýto subjekt nebol kreovaný na uplatňovanie súkromných záujmov, ale na realizáciu verejných záujmov.“

Na základe uvedených skutočností je nepochybné, že súd je štátnym orgánom, ktorý realizuje práva a povinnosti verejnej moci a hospodári s verejnými financiami. Pre lepšie pochopenie možno poukázať aj na právnu úpravu sprístupňovania informácií v Českej republike zákonom č. 106/1999 Sb. o svobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 106/1999 Sb.“), ktorý do značnej miery ovplyvnil znenie zákona č. 211/2000 Z.z. Zákon č. 106/1999 Sb. v § 2 definuje okruh povinných osôb a na rozdiel od slovenskej právnej úpravy tieto okruhy rozdelil do jednotlivých odsekov.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 106/1999 Sb. povinnými subjekty, ktoré majú podľa tohoto zákona povinnosť poskytovať informácie vzťahujúcej sa k jejich pôsobnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 106/1999 Sb. povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.

Hospodárenie s verejnými financiami je jedným z rozhodujúcich kritérií, ktoré zakladá záujem na posilnení transparentnosti fungovania štátnych orgánov, a preto takéto orgány, a teda ani súdy, nemôžu byť vylúčené z pôsobnosti zákona č. 211/2000 Z.z., ako to uviedol krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku. Z dôvodovej správy k § 2 zákona č. 211/2000 Z.z. vyplýva: „Vymedzujú sa subjekty, ktoré majú povinnosť sprístupňovať podľa zákona informácie. Povinnými osobami sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, ktoré takto označuje aj ústavný text ako subjekty povinné sprístupňovať informácie. Štátnymi orgánmi sú nielen vláda, ministerstvá a iné orgány štátnej správy, ale aj orgány zákonodarnej moci a ďalšie subjekty, ktoré utvárajú štát a rozhodujú, resp. konajú v jeho mene (orgány prokuratúry, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Národná banka Slovenska a pod.). Orgánmi územnej samosprávy sú v súčasnosti orgány obecnej (mestskej, miestnej) samosprávy. Po

utvorení samosprávy vyšších územných celkov sa zákon bude vzťahovať aj na orgány tohto stupňa územnej samosprávy.

Ďalšími povinnými osobami sú subjekty, ktoré na základe zákona rozhodujú o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy. Tieto subjekty rovnako musia podliehať verejnej kontrole a informácie na základe, ktorých boli vydané rozhodnutia, informácie o procese rozhodovania majú mnohokrát kľúčový význam pre výsledok konania. Informačná povinnosť bola obmedzená iba na oblasť verejnej správy, nakoľko oblasti podliehajúce záujmovej samospráve majú vlastné informačné mechanizmy a zákon o slobode informácií je zameraním určený na oblasť verejných informácií.“

S poukazom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že povinnými osobami s plnou informačnou pôsobnosťou podľa zákona č. 211/2000 Z.z. sú štátne orgány, obce a vyššie územné celky. Dôvetok „ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy“ sa vzťahuje len tie fyzické a právnické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti. Povinnosť rozhodovať v oblasti verejnej správy nemožno vzťahovať na štátne orgány, obce a vyššie územné celky. Štátne orgány sú nielen orgány výkonnej moci, ale aj orgány zákonodarnej a súdnej moci. Pojem štátny orgán nie je možné zamieňať s pojmom správny orgán podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“). Medzi štátne orgány možno bez pochybností zaradiť všetky orgány, ktoré sú definované v Ústave, a teda aj súdy.

Z hľadiska vymedzenia okruhu povinných osôb (v odôvodnení tohto rozhodnutia uvedené pod bodom II.) podľa zákona č. 211/2000 Z.z., konkrétne: „fyzické a právnické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti“ možno vyvodiť záver, že povinnými osobami podľa zákona č. 211/2000 Z.z. sa stanú aj tie subjekty, ktoré síce nie sú štátnymi orgánmi, obcami a vyššími územnými celkami, ale v rozsahu v ktorom rozhodujú v oblasti verejnej správy majú informačnú povinnosť v tejto ich rozhodovacej činnosti. Aj tu je rozhodujúce kritérium, že predmetnú činnosť nevykonávajú ako svoj súkromný záujem, ale ako realizáciu verejného záujmu, preto je v tomto prípade potrebná transparentná kontrola zo strany verejnosti. Samozrejme, že aj táto verejná kontrola má byť vykonávaná v súlade so zdravým rozumom v primeranej miere a nemá slúžiť na šikanu povinných osôb a zneužívať toto právo.

K otázke aktívnej legitimácie na podanie žaloby senát najvyššieho uvádza, že v tejto veci pochybil už odvolací správny orgán. Identifikovanie žiadateľa v konaní podľa zákona č. 211/2000 Z.z. má význam nielen z hľadiska určenia okruhu účastníkov v následnom preskúmvacom konaní pred správnym súdom. Odvolací správny orgán mal jednoznačne identifikovať, či žiadosť o poskytnutie informácií podal Mgr. F. F. ako fyzická osoba len s využitím pracovnej e-mailovej adresy, alebo ako predstaviteľ právnickej osoby v mene ktorej informácie požadoval. Potom by nevznikli nejasnosti, ako v tomto prejednávacom prípade, že v prvostupňovom správnom rozhodnutí č. Spr. 50/13/S zo dňa 13.06.2013 je ako žiadateľ označená fyzická osoba - F. F. a v druhostupňovom správnom rozhodnutí č. Spr. 3090/13 zo dňa 08.08.2013 je ako žiadateľ označená právnická osoba - OLEXOVA VASILISIN s.r.o., bez akéhokoľvek odôvodnenia tejto zmeny. Uvedené pochybenia správnych orgánov však nie je možné pričítať na ťarchu fyzickej alebo právnickej osoby ako účastníkovi správneho konania. Pre zabránenie vzniku obdobných nedorozumení a pochybení je však nevyhnuté, aby aj žiadatelia o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. jednoznačne identifikovali subjekt, ktorý o poskytnutie informácií žiada a vyhnú sa tak zastaveniu súdneho preskúmvacieho konania z dôvodu, že žalobu na súd podala iná osoba ako účastník správneho konania.

K námietke samotného odmietnutia poskytnutia informácií z dôvodu, že povinná osoba nemá požadované údaje k dispozícii a musela by ich vytvárať senát najvyššieho súdu uvádza nasledovné:

Žiadateľ v podanej žiadosti špecificky vymedzil informácie o súdnych konaniach, o ktorých sprístupnenie má záujem. V žiadosti špecifikoval, že má ísť o sporové konania a až na pojednávaní pred krajským súdom dňa 24.09.2014 upresnil, že má ísť o konania v zmysle § 80 O.s.p. Aj takto spresnený údaj je však z hľadiska vecí prejednávanych okresným súdom a zapisovaných do jednotlivých registrov veľmi široko koncipovaný. Pre vyhľadanie vecí, ktorá je sporová alebo nie, by musel okresný súd prezrieť každú jednotlivú vec a z obsahu spisu posúdiť, či ide o sporovú vec alebo nie. Uvedené by bolo nielen časovo veľmi náročné, ale záviselo by aj od posúdenia konkrétneho pracovníka, ktorý by žiadosť podľa zákona č. 211/2000 Z.z. vybavoval a v neposlednom rade by išlo o vytvorenie novej informácie. Súd nemá osobitný súdny register, do ktorého by sa zapisovali výlučne sporové konania, tak ako to definoval žiadateľ v podanej žiadosti. Opis súdnych registrov sa nachádza v rozvrhu práce každého súdu Slovenskej republiky.

Ďalšia špecifikácia - boli/sú aspoň čiastočne vedené na Okresnom súde Zvolen. Senát najvyššieho súdu poukazuje, že na Okresný súd Zvolen len v roku 2013, kedy bola podaná žiadosť podľa zákona č. 211/2000 Z.z. napadlo 25 464 vecí.

Údaj o právnom zastúpení žalobcu vo veci je tiež informácia, ktorú by musela povinná osoba nanovo vyhľadávať v každom jednotlivom spise. Žalobca dňa 17.07.2015 predložil odvolaciemu súdu snímok programu súdneho registra, v zmysle ktorého si môže povinná osoba tento údaj vyhľadať do niekoľkých sekúnd zo súdneho registra. Najvyššiemu súdu nie je zrejмый pôvod tohto snímku, avšak z jeho činnosti mu ani nie je známe, že by bol takýto údaj vedený v súdnom registri a bolo ho možné takto jednoducho vyhľadať. Ani v súdnom registri, ktorý používa najvyšší súd nie je uvedený údaj o právnych zástupcoch účastníkov konania, a preto ani nie je možné jednoduchým zadáním požadovaných kritérií vyhľadať tie súdne spory, v ktorých by bol právnym zástupcom konkrétny advokát, či advokátska kancelária. Tento údaj by bolo možné opätovne zistiť len fyzickým nahliadnutím do každého jednotlivého spisu. Čo je opätovne vytvorenie novej informácie.

Taktiež informáciu o všeobecnom súde žalovaného podľa § 85 O.s.p. nie je možné zo súdneho registra vytiahnuť zadáním požadovaných kritérií. Tiež je ju možné zistiť len kontrolou každého spisu.

Najvyšší súd oceňuje snahu žiadateľa, že mal úmysel pomôcť pri sprístupnení požadovaných informácií, avšak povinná osoba mu nemohla umožniť nahliadnuť do jednotlivých spisov za účelom zistenia požadovaných informácií. Pri nápade vecí na Okresný súd Zvolen len za rok 2013 vo výške 25 464 vecí je aj takéto zisťovanie ťažko predstaviteľné. Povinná osoba nemala v úmysle zatajovať požadované informácie, avšak sprístupnenie informácií tak, ako to žiadateľ uviedol v podanej žiadosti zo dňa 10.06.2013 v súčasnosti nie je objektívne možné a vytvorenie takéhoto súboru údajov by znamenalo vytvorenie novej informácie. Iná situácia by nastala samozrejme v tom prípade, ak by bolo možné požadované kritériá zadať do súdneho registra a postupnosťou mechanických krokov zúžiť výber na požadované informácie.

Na záver najvyšší súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR sp. zn. 1As/141/2011 zo dňa 09.02.2012: „Jako kýžené kritérium sa teda nabízí rozlišované mezi případy, kdy je povinný subjekt schopen požadované informace sestavit ze „zdrojových“ informací, kterými disponuje, v zásadě mechanickým způsobem, a situacemi, v nichž sestavení požadované informace překračuje rámec takových jednoduchých úkonů.“

Taktiež najvyšší súd poukazuje aj na svoj skorší rozsudok sp. zn. 2Sžo/190/2008 zo dňa 27.05.2009: „Informáciou nie je poskytovanie obsahu spisov, prípadne informáciou v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám nie je (štatistické) spracovanie údajov zo stoviek spisov podľa požiadaviek, resp. pokynov toho, kto o poskytnutie informácie žiada.“

Otázku zneužitia práva je potrebné posudzovať v každom jednotlivom prípade veľmi citlivo, v súlade s ústavnými princípmi, aby nedošlo k odopretiu spravodlivosti. Uvedený prípad by mohol byť vzhľadom na okolnosti prípadu považovaný, že je zneužitím práva, najmä s ohľadom na rozsah požadovaných

informácií.

Odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené, senát najvyššieho súdu rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/299/2013-66 zo dňa 24.09.2014 potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý nemal v odvolacom konaní úspech nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.